

ознаками виразності, експресивності, неповторності. Подальше комплексне вивчення авторських новотворів, зокрема їх функцій у поетичних текстах авторів ХХ ст., є одним із перспективних напрямів дослідження неологічної лексики.

¹Колесник Г.М. “З’являються нові слова у мові” / Г. М Колесник // Тичина П. Квітни, мово наша рідна! – К., 1971. – С. 8; ²Жижомо О.О. Індивідуально-авторські новотвори в поетичному дискурсі 80–90-х років ХХ століття : дис. ... кандидата філол. наук : 10.02.01 / Жижомо Оксана Олександрівна. – Маріуполь, 2003. – С. 6; ³Новий словник української мови : в 3 т. / [В. Яременко, О. Сліпушко] – К. : Аконіт, 2006: Т. 1. – С. 115; ⁴Земская Е.А. Словообразование и текст / Е.А. Земская // Вопросы языкознания. – М., 1990. – № 6. – С. 5; ⁵ Жижомо О.О. Знач.праця. – С. 143.

Д.В. Дергач, асп. (м. Київ)

СТАТУС ДЕРИВАЦІЇ В АСПЕКТІ ДИНАМІКИ МЕДІЙНОЇ ОНІМНОЇ ПАРАДИГМИ

У статті визначається статус і місце деривації в контексті динамічних процесів розвитку мас-медійної ономастичної парадигми. До уваги беруться теоретичні концепції щодо лексико-семантичного і морфологічного способів словотвору як основних для функціональної трансформації власних назв у стилі масової інформації.

The article touches upon the determination of derivation’s status and place in the dynamic processes of the mass-media onomastyc paragyme’s development. The attention is paid to the theoretical conception of the lexical and semantical and morphological derivations as main for proper names’ functional transformation in mass-media style.

Останнім часом виразно спостерігається тенденція до аналізу динаміки розвитку мовних одиниць, яка спричинюється можливостями їх функціональної потенції, перспективами семантичної і граматичної сполучуваності, а відтак – науковим різнопрочитанням актуальних процесів у розвитку смислової структури слова

Мовознавці зосереджують увагу на активних процесах, що зумовлюють і забезпечують ресурс різного роду трансформацій лінгвальних знаків. У першу чергу йдеться про видозміну їх будови (набуття чи втрату афіксів, абревіацію, усічення), семантичної структури (переосмислення значення), тобто про деривацію, спричинену специфікою функціонування мови, природа якої спрямована на забезпечення постійного динамічного характеру розвитку її одиниць.

У сучасній лінгвістиці існує думка, що деривацію не потрібно зводити лише до творення нових лексем. Як слушно зауважує С. Єнікєєва в контексті досліджуваного нею питання синергетики мовних одиниць, «у відкритій, динамічній системі, якою є мова, спостерігається не лише виникнення нових одиниць та зникнення старих, але й перегрупування вже існуючих»¹. Дослідниця вказує не тільки на граматичний, а й семантичний аспекти словотвірних процесів, позначених трансформацією як у межах різних функціональних класів, так і різних мовних рівнів. «В обох випадках головну роль відіграють функціональні особливості мовних одиниць, що і відбивається дистрибуцією цих знаків»².

Таким чином, при визначенні типологічних рис видозміни функціональних домінант одиниць одного рівня йдеться, передусім, про конвертацію лексичних одиниць і семантичну деривацію. Трансформація мовних одиниць різних рівнів виявляється, отже, в афіксації лексичних одиниць, лексикалізації морфем і синтаксичних конструкцій.

Зважаючи на неоднорідність природи та структури сучасного інформаційного поля, , такий багатоплановий підхід щодо тлумачення деривації як лінгвістичного явища та визначення її основних функціонально-типологічних домінант, на нашу думку, особливо яскраво можна простежити на прикладі мовних одиниць саме цієї сфери.

Оскільки мова, на переконання Л. Кудрявцевої, «перебуває в постійному комунікативному русі, який призводить до змін»³, «функціональна трансорієнтація лексем (особливо медійних – Д.Д.) розширює номінативно-комунікативні можливості мови»⁴. Це , отже, явище треба «розглядати як особливий дериваційний процес, спрямований на перетворення певних лінгвальних одиниць у нову семіотичну якість. У результаті формуються нові функціональні

варіанти, що, співіснуючи разом зі своїми прототипами в межах мовної суперсистеми, утворюють пари функціональних омонімів⁵.

На аргументовану думку А. Левицького, це є наслідком «процесу, тісно пов'язаного з людиною як суб'єктом, що мислить і пізнає світ (оскільки це явище є новою номінацією), процесу, що виникає в ході комунікації, в результаті актуалізації функціональних можливостей мовної одиниці»⁶.

Таким чином, сучасна деривація позначена тенденцією до розширення своїх структурних і функціональних доміант, що пояснюється динамічною природою постійно змінних мовних одиниць та інтерпретативним характером їх тлумачення мовознавцями.

Загалом питання аналізу словотвірних процесів завжди було актуальним у лінгвістиці. Це, в першу чергу, пов'язано з виділенням словотвору в окрему лінгвістичну дисципліну, що відбулося, власне, лише в 40-50-х роках 20 століття. Окреслену проблематику активно розробляли у своїх дослідженнях В. Виноградов, Г. Винокур, Ю. Карпенко, Л. Кудрявцева, В. Никитевич, Л. Белей (лексико-семантичний, функціональний словотвір), І. Ковалик, В. Горпинич, І. Вихованець, Н. Клименко, К. Городенська, Є. Карпіловська (морфологічний, структурний словотвір) та ін.

Відсутність чіткого і послідовного термінопозначення основних одиниць нової галузі зумовила ряд розбіжностей серед науковців. Особливо це стосувалося визначення лінгвістичного статусу морфем слова та способів деривації.

Зокрема, І. Ковалик одним із перших обгрунтував необхідність виділення словотвору в самостійну лінгвістичну дисципліну і виділив 9 його способів: морфологічний (із різновидами), морфолого-синтаксичний, синтаксико-морфологічний, синтаксичний, лексико-морфологічний, семантичний (лексико-семантичний), регресивний (зворотний), або фонетико-морфологічний (фонетико-регресивний, безафіксний), акцентуаційний (фонетико-акцентуаційний), контамінаційний⁷.

Зі свого боку, інший провідний дериватолог В. Горпинич, говорячи про словотвірну деривацію, вирізняє синтаксичну (лексичне значення твірного та похідного слів є спільним, змінюється лише частиномовна належність похідного слова та його синтаксична функція) та лексичну (лексичне значення похідного слова змінюється, а частиномовна належність і синтаксична функція

можуть змінюватися або не змінюватися) деривації. Класифікацію, запропоновану І. Коваликом, дослідник інтерпретував у двох аспектах. У залежності від афіксів, а також – від процесів, які відбуваються під час словотворення, він розглядав суфіксальний, префіксальний, суфіксально-префіксальний (І. Ковалик аналізував ці типи в межах морфологічного способу (прим. наші – Д.Д.), безафіксний, словоскладання, лексико-семантичний (поява нового слова шляхом зміни семантики твірного), лексико-синтаксичний (злиття слів синтаксичного словосполучення в одне слово), синтаксико-морфологічний (перехід слів із однієї частини мови в іншу) способи.

За характером твірних ресурсів В. Горпинич словотвірну деривацію поділяв на: словотворчість (реалізується за допомогою службових морфем), словоскладання, конверсію (зміна синтаксичної функції та морфологічної парадигми слова), абрєвіацію, акцентуацію (зміна наголошення твірної бази), універбізацію (еліптичний пропуск одного з елементів двослівної бази), ономатизацію (втрата загальною назвою здатності до узагальнення і набуття нею можливості називати один предмет із ряду однорідних), апелятивацію (здатність власної назви до узагальнення)⁸.

Наведена другою класифікація, на нашу думку, містить деякі суперечності: по-перше, з погляду визначення типу словотворення, адже деякі похідні слова можна схарактеризувати одночасно як наслідки декількох словотвірних процесів. Зокрема, слова **наші** (прикметник) – «**Наші**» (іменник, усічена, сконденсована назва партії «Наша Україна»), **зелені** (прикметник) – «**Зелені**» (усічена, сконденсована назва «Партії зелених»), **пора** (іменник, прислівник, дієслово) – «**Пора**» (назва партії) та ін. можна трактувати як конверсію, семантичну конденсацію або, за словами В. Горпинича, ономатизацію. До речі, цей термін, як на нас, доцільніше було б замінити на загальноприйнятий «онімізація» з позиції чіткої визначеності твірного слова. По-друге, у поданому розмежуванні не врахований лексико-семантичний тип словотворення, який, на наш погляд, є одним із домінантних сьогодні, особливо у стилі масової інформації.

Дериваційна специфіка функціонування лексики у текстах мас-медіа передбачає, в першу чергу, не лише зміну їх формальної будови (появу чи втрату морфем, фонем), а й набуття додаткових, іноді контрастних до основного значення семантичних навантажень.

Ця тенденція, що активно поширилася в останні роки, особливо в інформаційному полі, зумовлює переформатування семантичної структури його мовних одиниць. У результаті можна говорити про насичення медійних текстів образними конструкціями, що надають їм емоційно-експресивного забарвлення, а відтак створюють ефект неоднозначності, різнопрочитання. Саме цей аспект і є основним із погляду визначення функціонально-типологічних особливостей лексем різного типу (особливо онімів), утворених за правилами лексико-семантичної деривації.

Лінгвістичний статус лексико-семантичного словотворення постійно був у полі зору дослідників. Можна зазначити, що у свій час О. Потебня контекстне вживання слова пов'язував із появою в ньому нового значення. Відомо, що концепція лексико-семантичного словотвору як окремого типу деривації була висунута Л. Щербою у 1928 р. і підтримана В. Виноградовим, М. Шанським, Ю. Апресяном, Д. Шмельовим, Ю. Карпенком, І. Коваликом, В. Горпиничем, Л. Кудрявцевою та ін. Зокрема В. Виноградов під цим процесом розумів «переосмислення давніших слів, формування омонімів шляхом поділу одного слова на два»⁹. М. Шанський, у свою чергу, стверджував, що «внаслідок лексико-семантичного способу словотвору фонетично нові слова не творяться – новими лексико-граматичними ознаками наділяється вже відомий звуковий комплекс. У структурному відношенні та за своїми граматичними ознаками утворені цим способом слова цілком можуть бути новими одиницями»¹⁰. На підтвердження наведених поглядів доцільно згадати думку І. Ковалика щодо результату лексико-семантичної деривації – «утворення нової лексемної одиниці, відмінної структурно і семантично від твірного слова»¹¹.

Хоча, зауважимо, не всі визнавали доцільність виокремлення цього типу деривації. Наприклад, М. Докуліл не вважав способом словотвору семантичні процеси, що призводять до появи нових значенневих одиниць як самостійних слів. Визначаючи конотацію чи переосмислення значення похідним утворенням, не можна не погодитися з О. Кубряковою, на слушне переконання якої деривація – «це процес або результат утворення в мові будь-якого вторинного знака, який може бути пояснений за допомогою вихідної одиниці»¹². Схожу думку реалізує у своїй теорії С. Єнікєєва: «На користь того, що семантична деривація є способом словотвору свідчить те, що з ономасіологічної точки зору семотворення і словотворення

виконують однакове завдання – давати назву. Поява нового лексико-семантичного варіанту, так само як і утворення нового слова, за своєю сутністю є номінативним актом, ґрунтується на співвіднесенні імені з денотатом¹³.

Як справедливо зазначає Т. Стасюк, продовжуючи ідеї В. Горпинича, оскільки при лексико-семантичному словотворі не застосовуються формально структурні засоби словотворення, формантом є зміна семантики¹⁴, що, на нашу думку, є вагомим аргументом для виділення лексико-семантичного словотвору як окремого дериваційного процесу.

Відсутність конкретного форманта для утворення похідного слова в цьому випадку сприяє перенесенню основного акцента з рівня граматики на рівень функціональної семантики, що зумовлює, передусім, появу нових конотацій, генетично пов'язаних із структурно-значеннєвими домінантами твірного слова. Це, на наш погляд, дозволяє говорити про номінативний аспект словотворення і розглядати, отже, лексико-семантичний словотвір у межах номінативної деривації.

На таку особливість лексико-семантичного словотвору у свій час звернув увагу В. Никитевич, який слушно наголошував на тому, що семантика одиниць, отриманих у результаті, суттєво відрізняються від результату власне словотворення¹⁵. Проте, наголосимо, поява нового значення, не пов'язана з матеріальним перетворенням слова, безсумнівно, є компетенцією деривації.

Загалом сучасна медійна номінація, особливо ономастична, спрямовується на інформування, переконання, закріплення у свідомості реципієнта, а отже, стає частиною його мовної індивідуальної картини світу, а відтак – сприяє формуванню масової суспільної свідомості, відображеної в мові. В першу чергу це визначається типологічними характеристиками пізнаваних людиною явищ, які уможливають перебіг такого типу складних психолінгвістичних процесів. Аналізуючи з цього погляду мовну специфіку сфери масової інформації, доцільно говорити про свого роду ґру зі словом, пов'язану з постійною динамікою розвитку його значення, що зумовлюється найчастіше афіксальною та лексико – семантичною трансформаціями – додаванням афіксальних морфем (не завжди типових), появою різних конотацій, вторинних номінацій (почасти неологічних) та ін. У сукупності це дозволяє ставити

питання про атрибутивний характер медійної номінаційно-дериваційної парадигми.

Деривація пов'язана зі складними, прихованими у внутрішній будові слова процесами зміни семантики слова, набуття ним додаткових конотацій, вторинних номінацій, переосмислень, часто функціонально реалізованих у різних контекстах, лексико-семантичним словотвором, особливо у мас-медійному полі. Такого типу лексико-семантичний словотвір не зважає на формальне переформатування слова і спирається на появу нового афікса, що призводить до зміни його граматичних характеристик.

У цьому контексті важливішою є проблема типології семантичних перетворень.

Так, А. Залізник розглядає семантичну деривацію як «відношення семантичної похідності, що пов'язує між собою різні значення одного слова на рівні синхронної полісемії, і відношення між значеннями слова в різні моменти його розвитку», спираючись на ідеї Е. Бенвеніста, О. Трубачова та ін. щодо створення «Словника семантичних переходів», дослідниця пропонує розглядати характер названих мовних процесів у контексті структури «Каталогу семантичних переходів». Згідно запропонованої концепції А. Залізник, каталог, спрямований на реалізацію суто фактографічної мети, повинен систематизувати вже встановлені факти семантичної деривації, без будь-яких пояснень і класифікацій причин і механізмів їх функціонування. Таким чином, пропонується створення лише інформаційної бази для проведення різного роду лінгвістичних експериментів, пов'язаних зі знаходженням необхідного, логічно обґрунтованого семантичного критерія реконструкції, побудовою семантичної типології на основі виявлення найбільш стійких семантичних співвідношень на матеріалі декількох мов, виявленням фактів семантичного калькування, що з плином часу породжує процеси запозичення значень, їх відтінків тощо¹⁶.

Загалом дослідниками були встановлені лише механізми такого типу семантичної модифікації: звуження і розширення значення, розвиток від більш конкретного до більш абстрактного і, навпаки, додавання й опущення семантичних компонентів і т. ін. Відповідно, найбільш продуктивними моделями формування нових лексико-семантичних варіантів слів вважають метафору та метонімію¹⁷.

Використання вже існуючої лексеми для найменування нового об'єкта дійсності зумовлене певними асоціативними зв'язками між різними референтами. Так, метафора оперує образно-асоціативною подібністю, що притаманна лише цьому типу модифікації значення. Образ, що лежить у її основі, виявляє ознаку або ряд ознак, які є релевантними для створення нового значення і слугують посередниками між вихідним та метафоричним семантичними компонентами.

Тенденцію, пов'язану з появою такого типу найменування, що спостерігається останнім часом, можна пояснити, на слухну заувагу В. Гак, тим, що «у мові формуються словотвірні засоби для утворення метафоричних номінацій»¹⁸ як наслідку активних процесів метафоричної деривації, що, зважаючи на її природу, доцільно розглядати в аспекті лексико-семантичного способу словотвору.

Термін «метафорична деривація» використовує у своїх роботах і Л. Кудрявцева для «називання певного типу лексико-семантичної деривації, що характеризується внутріпарадигмальними відношеннями вихідної і результативної одиниць»¹⁹. За словами дослідниці, результатом таких процесів на рівні семантики слова є набуття ним образного й емоційно-експресивного компонентів, пов'язаних, у першу чергу, з «характеризуючими й оцінними елементами, що дозволяє не лише зіставляти, порівнювати, але й оцінювати явища навколишнього світу»²⁰.

З іншого боку, С. Шестакова, визначаючи лексико-семантичні інновації у системі сучасної української номінації, дійшла висновку, що дериваційна метафора – «процес творення нових найменувань, універсальний спосіб вторинної номінації, мета якого – формування нового лексичного значення для позначення нових реалій і понять шляхом перенесення назви з уже відомих реалій на нові на підставі їх схожості за однією чи кількома ознаками ... Образ, який лежить в основі дериваційної метафори, відіграє роль внутрішньої форми з характерними саме для нього асоціаціями»²¹. Особливо яскраво це виявляється в досліджуваних нами текстах стилю масової інформації, позначених аспектами інформатизації, переконання, навіювання шляхом уяскравлення мовних одиниць, надання ним ознак атрибутивності, образності, емоційності, описовості тощо.

У такому разі, в контексті розгляду семантичних процесів, особливо у медійній сфері, доцільно поряд із метафорою розглядати також метонімічну та перифрастичну лексико-семантичну деривації.

Конструкції такого типу зумовлюють появу вторинних номінацій, як правило, експресивно забарвлених, утворених на основі суміжності названих об'єктів чи їх безпосередній схожості за різними класифікаційними ознаками.

Названі різновиди лексико-семантичних словотвірних процесів, незважаючи на функціональну спорідненість, є досить відмінними за своєю природою і моделями переосмислення значення. Так, С. Шестакова аргументує це тим, що «мотивація метафори базується на окремих конкретних ознаках вихідного значення і через них пов'язана з усім змістом слова, а мотивація метонімії – суміжності предметів і явищ і пов'язується з вихідним значенням не окремими ознаками, а всім обсягом значення»²². З іншого боку, Л. Мурзін у свою чергу вказував, що «метафора утворюється за принципом сполучення, поєднання речень, а метонімія – за принципом їх семантичного ущільнення»²³. Саме це пояснює, як видно в нашому подальшому викладі, кількісну перевагу функціонування в текстових структурах мас-медійної сфери саме метонімічних конструкцій, що зумовлюється її тяжінням до формально сконденсованих, але внутрішньо семантично ємних стилістичних виражальних засобів.

В аналізованому аспекті важливо звернути увагу і на інтерпретативний характер сучасних медійних текстів, що вербально відображає високий рівень оцінності та забезпечується функціональним потенціалом мовних одиниць. Не можна не погодитися із думкою Н. Клушиної, що, визначаючи особливості мас-медійної сфери в прагматичному аспекті, говорить про «оцінність, яка виявляється при відборі та класифікації фактів дійсності, співвідношенні негативних і позитивних деталей, специфічних лінгвістичних засобах»²⁴. У ґрунтовних працях щодо аналізу мас-медійної мови дослідниця виокремлює два основних типи оцінок, які застосовуються у медійному дискурсі, - відкриту і приховану.

«Відкрита оцінка – явне, часто полемічне утвердження авторської позиції за допомогою пейоративних або меліоративних номінацій». Прихована ж пов'язана з «маніпулятивною стратегією вираження ідей на сугестивному, підсвідомому рівні, за допомогою різних функцій мови». У цьому випадку можна говорити про імпліцитну й експліцитну приховану оцінку. «Імпліцитна оцінка, закладена в сему слова, стосується видозміни його семантики й реалізується переважно в метафорах та евфемізмах. Експліцитна

оцінка притаманна не слову, а його функціонуванню», коли потрібна конотація нейтрального слова закладається автором у відповідний контекст, що сприятиме закріпленню нових стилістичних характеристик конкретної лексики²⁵.

Динамічно в цьому ракурсі виявляються типологічні риси власних назв (ідентифікація, диференціація об'єкта), що, спираючись на оцінний характер текстів інформаційного поля, набувають нетипових для себе ознак вторинної номінації, багатозначності в різних моделях стилістичних фігур – метафори, метонімії, перифраза та ін. Таким чином, семантика власних назв у медійному тексті перебуває під впливом авторської стилістичної інтерпретації, що сприяє утвердженню в масовій свідомості оцінного ставлення до названого об'єкта.

Такий неприхований інтерес до словотвору з боку науковців різних поколінь засвідчує неабияку актуальність проблематики. Останнім часом розробляються питання місця словотвору серед мовних засобів вираження експресії²⁶, семантичної деривації як новітнього підходу до тлумачення процесів зміни значення слів²⁷, лінгвістичного статусу оказіональної деривації^{28,29}, природи та типології відонімних утворень у сучасних медійних текстах³⁰ та ін.

На нашу думку, з погляду аналізу активних процесів у мові також потребує розгляду лінгвостилістика словотворення в аспекті функціонування відонімних дериватів у стилі масової інформації – зміни значень, конотацій, морфологічних і синтаксичних домінант.

Згідно з фактичним матеріалом, зібраним у ході визначення лінгвостилістичного статусу онімної медійної деривації, найповніше серед її різновидів представлені лексико-семантичний (переважно метонімізація, семантична конденсація, функціонування перифрастичної та порівняльної структур) і морфологічний способи словотвору (здебільшого афіксація – суфіксальний і префіксально-суфіксальний способи, безафіксний словотвір – абрєвіація, усічення).

Таким чином, специфіка словотвірних процесів, що відбуваються у мас-медійному полі, як засвідчили результати нашого дослідження, зокрема, функціонування в ньому власних назв, відображає тісний зв'язок названих двох лінгвістичних сфер. У першу чергу, на це вказує динаміка мовних змін, здатність онімів до постійного оновлення і поповнення за рахунок актуалізації тих чи інших словотвірних формантів, а відтак і лексем – різних у різні періоди життя мови.

¹Єнікєєва С.М. Синергетизм функціональної транс орієнтації лінгвальних знаків (на матеріалі сучасної англійської мови) / С.М. Єнікєєва // Вісник СумДУ, № 11, 2006, Том 2. – С. 45; ²Там само. – С. 46; ³Кудрявцева Л.А. Моделирование динамики словарного состава языка: Монография / Л.А. Кудрявцева. – 2-е изд., испр. – К.: ИПЦ «Киевский университет», 2004. – С. 8;⁴Єнікєєва С.М. Знач. праця. – С. 45; ⁵Єнікєєва С.М. Синергетичні аспекти семантичної деривації (на мат. суч.англ.мови) / С.М. Єнікєєва // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка, № 32. – С. 140-144; ⁶Левицкий А.Э. Функциональные изменения в системе номинативных единиц современного английского языка: Дис... док. филол. наук: 10.02.04/ А.Э. Левицкий. – К., 1999. – С. 75; ⁷Ковалик І.І. Вчення про словотвір / І.І. Ковалик. – Львів: Вид-во Львів. ун-ту, 1961. – Вип. 2. – С. 19; ⁸Горпинич В.О. Українська словотвірна дериватологія: Навчальний посібник / В.О. Горпинич. – Дніпропетровськ: Вид-во ДДУ, 1998. – С. 86-87; ⁹Виноградов В.В. Русский язык / В.В. Виноградов. - 2-е изд. - Москва, 1972. – С. 44; ¹⁰Шанский Н.М. Очерки по русскому словообразованию / Н.М. Шанский. – М., 1968. – С. 256-257; ¹¹Шестакова С.О. Лексико-семантичні інновації у системі сучасної української номінації (на матеріалі ергонімів і прагмонімів): Дис... канд. філол. наук: 10.02.01 / С.О. Шестакова. — Х., 2002. — С. 15; ¹²Кубрякова Е.С. Деривация, транспозиция, конверсия / Е.С. Кубрякова//Вопр.яз., № 5, 1974.- С.64; ¹³Єнікєєва С.М. Синергетичні аспекти семантичної деривації (на мат. суч.англ.мови) / С.М. Єнікєєва // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка, № 32. – С. 140-144; ¹⁴Стасюк Т.В. Відоміні утворення: структурно-семантичні і функціонально-стилістичні аспекти у мові сучасної публіцистики: Дис... канд. філол. наук: 10.02.01 / Стасюк Тетяна Валеріївна. - К., 2005. —С. 120; ¹⁵Никитевич В.М. Основы номинативной деривации / В.М. Никитевич. - Минск, 1985. – С. 79; ¹⁶Зализняк А.А. Семантическая деривация в синхронии и диахронии: проект «Каталога семантических переходов» / А.А. Зализняк// Вопросы языкознания. - М., 2001. - № 2. - С.13-25; ¹⁷Черникова Н.В. Метафора и метонимия в аспекте современной неологии / Н.В. Черникова // Филологические науки, 2001. – № 1. - С. 82-87; ¹⁸Гак В.Г. Языковые преобразования / В.Г. Гак. – М.: Школа «Языки русской культуры», 1998. – С. 483; ¹⁹Кудрявцева Л.А. Указ.раб. - К.: ИСИОУ, 1993. – С. 103; ²⁰Кудрявцева Л.А. Указ.раб. – К.: ИПЦ «Киевский университет», 2004. – С. 77; ²¹Шестакова С.О. Знач.праця. – С. 30-31; ²²Там само. – С. 32; ²³Мурзин Л.Н. Образование метафор и метонимий как результат деривации предложения (к постановке проблемы) / Л.Н. Мурзин // Актуальные проблемы лексикологии и лексикографии: Материалы IX зональной конф. каф.рус.яз. – Пермь: Изд-во Перм. ун-та, 1972. – С. 363; ²⁴Клушина Н.И. Публицистический текст в прагматическом аспекте / Н.И. Клушина // Язык массовой и межличностной коммуникации. – М.: Медиа-Мир, 2007. – С. 88; ²⁵Там же. – С. 88-89; ²⁶Шутак Л.Б. Словотвірна категоризація суб"єктивної

оцінки / Л. Шутак., В. Шинкарук. - Чернівці: Рута, 2002. - 128 с;
²⁷Тропіна Н.П. Семантична деривація в сучасній російській мові: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра філол. наук: спец. 10.02.02 «Російська мова» / Н.П. Тропіна. - К., 2004. - 36 с.; ²⁸Колоїз Ж.В. Оказіональна деривація: теоретичний та функціонально-прагматичний аспекти: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра філол. наук: спец. 10.02.01 «Українська мова» / Ж.В. Колоїз. — К., 2007. — 36 с.; ²⁹Колоїз Ж.В. Українська оказіональна деривація / Ж.В. Колоїз. — К.: Акцент, 2007. — 311 с.;
³⁰Стасюк Т.В. Зазнач.праця.

Л.В. Домилівська, асп. (м. Київ)

ЛІНГВІСТИЧНА АСПЕКТНІСТЬ У ДОСЛІДЖЕННІ ДОМІНАНТНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ МОВОТВОРЧОСТІ АВТОРА

У статті розглядаються проблеми поетичної функції мови та її реалізації в контексті теорії лінгво-естетичних символів як семантичних універсалій. Аналізуються актуальні питання неосемантичного розширення символів в авторському тексті, унаочнюється теза про те, що в основі семантичних породжень мови є асоціативне мислення.

This article deals with the problem of symbol's functionality in the Yanovsky's poetry. The research presents the main peculiarities in individual styles of defined author based on linguistic analysis of poetic world view.

Акцентуація уваги на естетичній функції мови відбувалася майже одночасно зі становленням лінгвістики як науки. Однак одразу ж постало питання про сутність розуміння цієї функції в мовознавчому дискурсі. Відповідно, кожен етап розвитку наукових ідей визначав нові аспекти розуміння поетичної функції мови (тобто змінювалися підходи до вивчення лінгвопоетики).

Множинність інтерпретаційних методик дозволяє у виразити розуміння лінгво-естетичних символів як семантичних універсалій, що функціонують у художньому тексті. Синтагматика мовних «камертонів», зреалізованих у мовно-символьних полях, зумовлює можливість прочитання, лінгвістичної аргументації вербалізованої авторської свідомості, вираженої в слові. Лінгвальна природа